

ותיקי חטיבת הצליחה של מלחמת יום כיפור בסיור הזדהות עם אנשי עוטף עזה.

כתבו : יונתן אדרת ואהוד גלעד

אזור עוטף עזה עולה ויורד ב'חדשות' מזה כ- 18 שנים בהקשר אחד בלבד- ירי מרצועת עזה. אולי משך הזמן ואולי הריחוק המדומה מהמרכז, גורמים לתחושה ש "זר לא יבין זאת" .

לכן, ביום שישי 30.11.18 שטוף השמש, כשהמרחבים השרופים מתחילים להוריק, עשרות מפקדי ולוחמי החטיבה ובנות זוגם התקבצו ובאו מכל קצות הארץ לסיור הכרות והזדהות עם אנשי עוטף עזה, שאורגן ביוזמתם של אהוד גלעד קצין מודיעין בחטיבה ויליד האזור, ויונתן אדרת סמ"פ/מ"פ בחטיבה בזמן המלחמה.

כיאה לסיור של אנשי החטיבה, הוא החל בגבעת הכלניות שמול חוות השיקמים, ליד קברו של אריק שרון, מפקד האוגדה שבה לחמה החטיבה במלחמת יום כיפור. חיים ארז מפקד החטיבה שלימים היה בין שאר תפקידיו גם אלוף פיקוד דרום, העלה על נס את מנהיגותו של אריק שרון בשדה הקרב ואת מנהיגותו ותבונתו המדינית בעת שהיה ראש

ממשלת ישראל כשפעל פעמים רבות לטובת מה שהאמין בו, גם במחיר פוליטי כבד, כמו בעת הפינוי של ישובי הרצועה. המפגש בגבעת הכלניות הסתיים בתדריך קצר של אהוד גלעד על מטרות הסיור ולוח הזמנים.

מגבעת הכלניות יצאה שיירה ארוכה של כלי רכב לקיבוץ ניר עם. נקודת העצירה הראשונה הייתה שכונת שיבולים, פרויקט הרחבה של הקיבוץ בהובלת עודד מגידו, מ"פ בזמן המלחמה ובהמשך מג"ד בחטיבה. עודד הציג את הפרויקט וסיפר על הקשיים שחווה בהובלת המיזם. נקודת האור שהעלה עודד היא שלאורך כל הדרך המפותלת הביקוש למגרשים לבניה עצמית היו גדולים מההיצע שהופשר לבניה, וזאת על אף הקרבה הגדולה אל הגבול. הדרישה באה בעיקר מתוך תושבי האזור, בני ניר עם ושדרות וקיבוצים אחרים באזור והוא תעודה לחוסן של האוכלוסייה שדבקה באזור למרות המצב הביטחוני המתגבר. אהוד גלעד ורעייתו מירי, ילידי קיבוץ ניר עם, הוסיפו נופח אישי כשסיפרו על חוויותיהם לגדול באזור בצל המלחמות.

משם המשיך הסיור ל"מצפור אסף", ע"ש בן הקיבוץ אסף סיבוני שנהרג באסון המסוקים. המצפור ממוקם על גבעה המשקיפה על עזה ולאחר הגשמים האחרונים כל האזור שהיה שרוף עד לאחרונה מוריק ו"מצפה" שוב לפריחת הכלניות בקרוב. אהוד גלעד סקר בקצרה את היישובים בשטח הרצועה הנראים מהתצפית המרשימה ובהם בית חנון, בית להיא, מחנה הפליטים ג'בליה והעיר עזה, והציג את המכשול האדיר ההולך וניבנה בין היישובים העבריים לרצועה. אהוד סיפר עוד כי עד מלחמת יום כיפור קו הגבול היה מסומן ע"י גדר בקר.....

מיכה בן הלל חבר קיבוץ ניר עם ששימש בעבר כמזכיר הקיבוץ, סיפר על התקופה בה היו חברי הקיבוץ הולכים ברגל לכפר השכן בית חנון וממנו תופסים אוטובוס שיצא מעזה לת"א. לא במקרה זומן מיכה להציג לאנשי החטיבה את אשר עובר על חברי הקיבוץ והילדים ב 18 השנים האחרונות תקופה בה נפלו בקיבוץ ובסביבתו כ 500 קסמים ורקטות אחרות. אנשי החטיבה הופתעו לשמוע כי ב 73, מיכה היה בין הלוחמים בגדוד הצנחנים אשר בבוקר הצליחה צלחו בסירות גומי כדי לכבוש ראש גשר בצידה השני של התעלה דבר שאפשר את צליחת חטיבת הטנקים 421 כדי לבצע את טיהור אתרי הטילים במרחב שממערב לתעלה ובהמשך להעברת כוחות נוספים וכיבוש הגדה המערבית של התעלה. היה זה מפגש מרגש ומיוחד לאחר 45 שנים!

כהמשך טבעי ל"מצפור אסף" התקדם הסיור לאתר "חץ שחור" שם נערכה פגישה עם אלון שוסטר, שכיהן עד לאחרונה כראש המועצה האזורית שער הנגב במשך 16 שנה. שוסטר סקר את מורכבות

החיים בישובי העוטף עם הקונפליקט והנרטיבים הסותרים. נרטיב אחד, המוכר דרך התקשורת – הוא של החיים במלחמה מתמשכת עם עליות וירידות לאורך 18 שנה, כשמדי מספר שנים נערכים מבצעים שלא באמת משנים את המצב. הנרטיב השני, הוא סיפור החוסן האישי של תושבי העוטף והעיר שדרות, כך שלמרות המצב

הביטחוני הקשה, האזור כולו נמצא בפריחה שלא הייתה כמותה מבחינה דמוגרפית. התושבים אוהבים את האזור ומרגישים שכאן ביתם מבחירה. אלון ציין שמעט מאד משפחות עזבו את האזור בשל המצב הביטחוני, בעיקר אחרי אירועים ספציפיים, ושכלל היישובים מורגשת תנופת בניה והתרחבות דמוגרפית.

אלון הזכיר את ההשקעה העצומה בפרויקט המכשול בגבול, ואחד המשתתפים תהה האם אין כאן חזרה על מכשול קו ברלב שהתאדה כלא היה תוך כמה שעות ב 73, שאלה שנותרה ללא מענה.

במענה לשאלה כיצד הוא רואה את הפתרון למצב הנוכחי, אלון אמר שהוא מאמין בפתרון של הסדרה וסיפר על עמותה שהוא מראשיה אשר תנסה להציע פתרונות ובהם בניית תשתיות למצב של חיים נורמליים עם השכנים מהרצועה ללא חיץ בטחוני.

לאור הקשיים הכלכליים של העסקים הקטנים באזור, החברים ויתרו על פיקניק בטבע בצל החורש באתר "חץ שחור", וסעדו את ארוחת הצהריים במסעדה Sins הסמוכה לקיבוץ גבים.

הסיור הסתיים בביקור בבית המלאכה של בית הספר שער הנגב, שם פגשנו צוות של פעילים חברתיים שהחליטו לקחת יוזמה ולעשות מעשים למען קהילתיהם. את המפגש ארגנה שרון שלי-ברעם, תושבת האזור ופעילה חברתית בקבוצת נשות הנגב המערבי. היה זה מפגש עם צעירים מלאי השראה ואנרגיה המנסים לשנות מציאות ולקחת אחריות למרות המצב הביטחוני המטלטל ובירוקרטיה קשה בה הם נתקלים יום יום. שרון שלי-ברעם, פסיכולוגית מאור הנר וגלי בסודו משדרות, שתיהן פעילות בתנועה 'למען עתיד הנגב המערבי', הציגו מתוך סיפורן האישי את מורכבות החיים באזור, את התעוררות התושבים לחיזוק משותף ולפעילות אקטיביסטית למען הקהילות השונות ובתחומים שונים. עמית מאירגון מז"ח (מרכזי זכויות חברתיות) וחנה פעילת האירגון המתמקדת באוכלוסייה האתיופית בשדרות, חשפו דרכים יצירתיות לשיתוף פעולה בין מדריכים מתנדבים ובין תושבים מוחלשים, בעזרה והנגשה של מוסדות והנחיה וסיוע מול הבירוקרטיה כמו גם קידום של פעילויות חברתיות. הזכרה הדוגמה האבסורדית של סגירת המרכז לטיפול נפשי בשדרות בזמן מבצע צוק איתן בשל העדר פסיכיאטר.

לבנת קוץ, מכפר עזה, מעצבת גרפית לשעבר בחברת אינטל, ריגשה את השומעים בספור אישי של פינוי בעת מבצע צוק איתן, התמודדות עם חוויות טראומטיות של ילדים שבעקבותיהם עזבה את עבודתה בחברת אינטל והקימה ומרכזת בבית הספר האזורי מרכז למלאכה ולאומנות שנולד מהצורך בתרפיה לילדים אחרי טראומה והפך למרכז חברתי - אומנותי לקהילת שער הנגב והסביבה.

מדברי חברי הפנל שוב ושוב עלה הקושי הנפשי של חיים בצל הקאסמים והציפיה הלא הגיונית מהתושבים לחזור באופן מידי לשגרת חיים נורמליים בגמר כל סבב, מבלי יכולת להתאושש באמת מהטראומות הנפשיות הקשות שמותירים סבבי הירי והלחימה על המבוגרים ובמיוחד על הילדים.

חברי הפאנל שגוללו את סיפור חייהם, את יוזמותיהם, את חוויות החברה בה הם חיים, את הקשיים מחד ואת ההתעצמות מאידך, העבירו את התובנות שלהם לגבי המצב. האזור מתפתח – יש הרבה מצטרפים חדשים לקיבוצים, בשדרות שסבלה מדימוי נמוך, מוקמות שש שכונות חדשות, נפתחו בתי קפה וברים, מתנ"סים, סינימטק ומרכזי קניות, כשמכללת ספיר הגדולה תורמת גם היא את חלקה לשגשוג, כמו גם תחנת הרכבת שקרבה אותם למרכז. נוצרים יותר שיתופי פעולה בין האוכלוסיות השונות וגלי בסודו משדרות היטיבה לתאר זאת באומרה – "כשהשדות של הקיבוצים נשרפים, תושבי שדרות מזדהים יותר מכל אחד אחר, כשנופל קאסם בשדרות, הקיבוצניקים מזדהים יותר מכל אחד אחר". יש תחושה שהאוכלוסיה מוכנה לתת גב לממשלה ולעמוד בכל מאמץ שיידרש ובלבד שיראו מהלך אסטרטגי ותוכנית פעולה של הממשלה לפתרון הסוגיה העזתית. לצערם, את זאת הם לא רואים, ולכן ישנו גם החשש שלא לעולם חוסן, ואם סבבי הלחימה ימשכו בתדירות גדלה יש חשש אמתי שהמרקם המיוחד שנוצר באזור עלול להיחלש ולהתפורר וזאת תהיה בכיה לדורות. "עוטף עזה, משמע, ירי קאסמים! הנגב המערבי, משמע, פריחת כלניות!" - כך סיכמו צעירי המקום המרשימים את תחושת חייהם המורכבים.

אנשי החטיבה התרגשו לשמע הדברים והודו לפנל על הדברים הכנים שהם הציגו. אחרי סיור קצר בבית המלאכה – גאוותה האישית של לבנת קוץ, אנשי החטיבה התפזרו חזרה לבתיהם בשעת אחר צהריים של ערב שבת.

בעקבות הסיור כמה מאנשי החטיבה החליטו לבחון אפשרות למעורבות באזור באופן פעיל. חשוב לציין שלאחר מבצע צוק איתן אנשי חטיבת הצליחה הובילו כמה פרויקטים באזור הנגב המערבי שאחד מהם בהובלת יחיאל גלבע הסתיים בהצלחה והביא להקמת מאיץ (אקסלרטור) טכנולוגי במסגרת ממכללת ספיר.

לחטיבה היסטוריה קודמת של התגייסות לסיוע לפריפריה. כזכור, אחרי מלחמת לבנון השניה הקימו לוחמי החטיבה מסגרת סיוע בראשה עמד יונתן אדרת, שפעלה בעיקר בתמיכה בתושבי הישוב שלומי. פעילות זאת שנמשכה חמש שנים התמקדה בנושאי חינוך בגני הילדים ובבתי הספר, בסמינרים לנוער, ובמלגות נכבדות לתלמידי אקדמיה בני הישוב כדי לסייע להם לסיים את לימודיהם ללא נטל כלכלי.